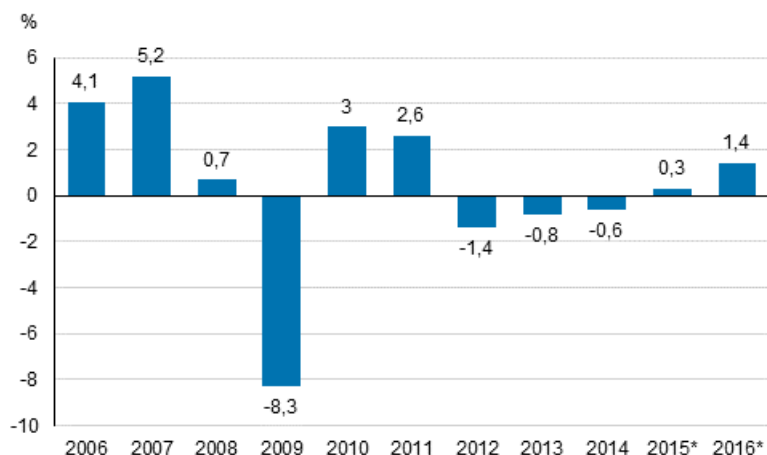

Kansantalouden tilinpito 2016

Bruttokansantuote kasvoi 1,4 prosenttia viime vuonna

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 1,4 prosenttia vuonna 2016 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Kasvu tarkentui hieman maaliskuun alussa julkaistuista tiedoista (oli 1,6 prosenttia). Kansantalouden tuotantoa kuvaava bruttokansantuote oli viime vuonna 214 miljardia euroa. Kansantalouden tuloja kuvaava kansantulo kasvoi reaalisesti 2,0 prosenttia.

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia

Kansantalouden kysyntä kasvoi viime vuonna 1,7 prosenttia. Kysyntää kasvattivat erityisesti investoinnit sekä kotitalouksien kulutusmenot. Investoinnit olivat 5,2 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin. Yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi 2 prosenttia, julkinen kulutus lisääntyi 0,5 prosenttia. Viennin volyymi kasvoi 0,5 prosenttia ja tuonnin volyymi 2,5 prosenttia.

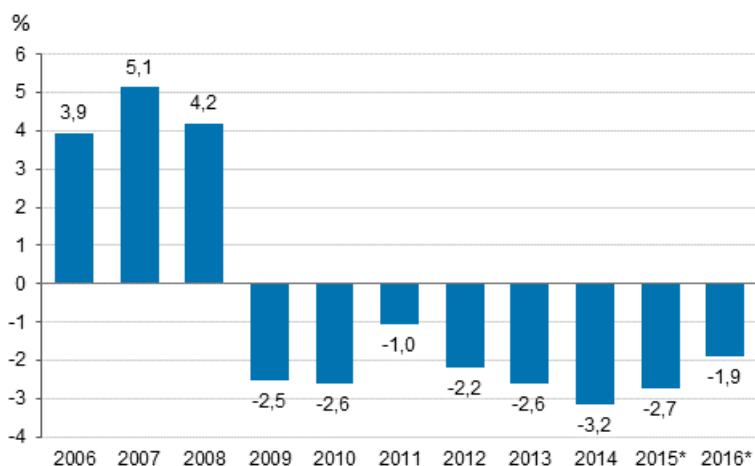
Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä kasvoi 3,4 prosenttia. Myös yritysten voittoja ennen verojen ja osinkojen maksua kuvaava yrittäjätulo kasvoi 3,4 prosenttia. Yritysten arvioidaan maksaneen osinkoja noin 5 prosenttia vähemmän ja välittömiä veroja 8 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Yritysten rahoitusasema oli 8,2 miljardia euroa ylijäämäinen.

Rahoitus- ja vakuutuslaitosten rahoitusasema oli 0,5 miljardia euroa alijäämäinen. Rahoituslaitosten korkokate (välilliset rahoituspalvelut) pysyi ennallaan ja palkkiotuotot kasvoivat kaksi prosenttia.

Julkisyhteisöjen alijäämä 1,9 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli kahdeksatta vuotta peräkkäin alijäämäinen, 4,1 miljardia euroa. Edellisenä vuonna alijäämä oli 5,7 miljardia euroa. Alijäämä oli 1,9 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle toimitettavat alijäämä- ja velkatiedot 31.3.2017. Siinä yhteydessä nyt julkaistut alijäämätiedot voivat tarkentua.

Julkisyhteisöjen ylijäämä / alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

Valtionhallinnon alijäämä oli 5,9 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 6,3 miljardia euroa. Alijäämää pienensi muun muassa verotulojen 5,1 prosentin kasvu. Paikallishallinnon (kuntien ja kuntayhtymien ym.) alijäämä eli nettoluotonotto supistui ennakkotietojen mukaan miljardiin euroon, kun se edellisenä vuonna oli 1,3 miljardia euroa.

Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni 2,7 miljardista 2,3 miljardiin euroon. Ylijäämää pienensi maksettujen eläke-etuuksien kasvu kun eläkemaksut pysyivät lähes ennallaan. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvomuutoksia. Muut sosiaaliturvarahastot olivat 0,5 miljardia euroa ylijäämäisiä lisäntyneiden työttömyysvakuutusmaksutulojen johdosta

Julkisen talouden osuus bruttoarvonlisäyksestä oli 19,8 prosenttia vuonna 2016, mikä on 0,6 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kotitalouksien reaalitytulot kasvoivat 1,1 prosenttia

Kotitalouksien oikaistu reaalitytulo kasvoi 0,7 prosenttia. Siihen luetaan mukaan myös hyvinvointipalvelut eli julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Palkkatulot kasvoivat nimellisesti 1,6 prosenttia. Sosiaalietuudet kasvoivat 2,1 prosenttia muun muassa eläkeläisten lukumäärän kasvun takia.

Kotitalouksien maksamat välittömät verot ja pakolliset maksut kasvoivat 1,8 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 2,7 prosenttia. Investoinnit, lähinnä asuntoihin, lisääntyivät peräti 12,2 prosenttia.

Sisällys

1. Bruttokansantuote kasvoi 1,4 prosenttia vuonna 2016.....	4
1.1 Kansantulo kasvoi reaalisesti.....	4
1.2 Yritysten rahoitusasema parani.....	4
1.3 Julkisen talouden alijäämä 1,9 prosenttia bruttokansantuotteesta.....	5
1.4 Kotitalouksien reaalitulot kasvoivat 1,1 prosenttia.....	6
1.5 Vaihtotase alijäämäinen.....	7
1.6 Seuraavat tarkistukset kesä- ja heinäkuussa 2017.....	7

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2016*.....	8
Liitetaulukko 2. Volyymin vuosimuutosten tarkentuminen, %.....	9

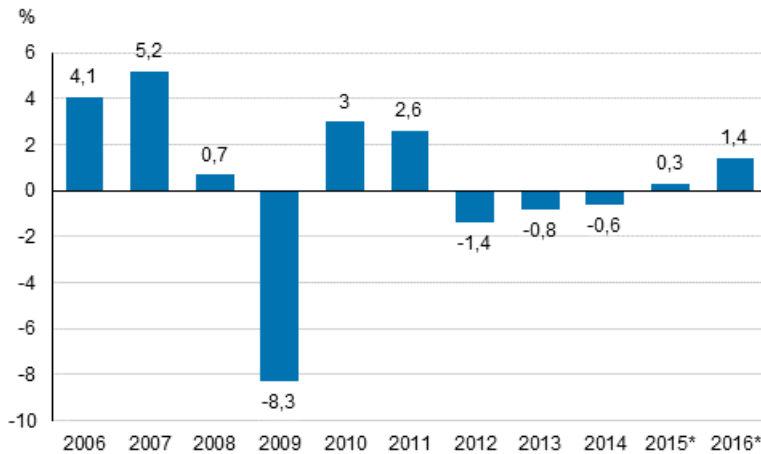
Kuviot

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia.....	4
Kuvio 2. Yritykset, varsinaisen toiminnan liikevoitto ennen verojen ja osinkojen yms. maksua (= toimintaylijäämä, vasen pylväs) ja niiden jälkeen (= nettosäästö, oikea pylväs), miljardia euroa.....	5
Kuvio 3. Julkisyhteisöjen ylijäämä/alijäämä, prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.....	6
Kuvio 4. Kotitalouksien käytettävissä olevan reaalitulon (vasen pylväs) ja kotitalouksien oikaistun reaalitulon (oikea pylväs) vuosimuutos, prosenttia.....	6
Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito.....	10

1. Bruttokansantuote kasvoi 1,4 prosenttia vuonna 2016

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 1,4 prosenttia vuonna 2016. Kasvu tarkentui hieman maaliskuun alussa julkaistuista tiedoista (oli 1,6 prosenttia). Kansantalouden tuotantoa kuvaava bruttokansantuote oli viime vuonna 214 miljardia euroa.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia.

Kansantalouden kysyntä kasvoi viime vuonna 1,7 prosenttia. Kysyntää kasvattivat erityisesti investointien lisääntyminen sekä kotitalouksien kulutusmenojen kasvaminen. Investoinnit olivat 5,2 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin. Yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi 2 prosenttia, julkinen kulutus lisääntyi 0,5 prosenttia. Viennin volyymi kasvoi 0,5 prosenttia ja tuonnin volyymi 2,5 prosenttia.

1.1 Kansantulo kasvoi reaalisesti

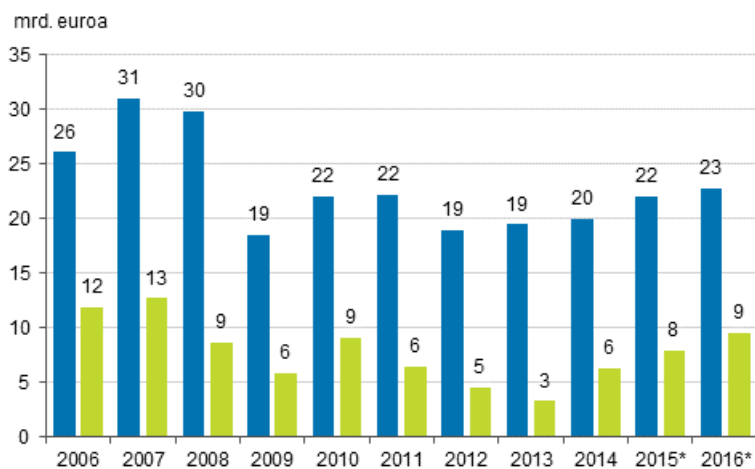
Nettokansantulo kasvoi viime vuonna nimellisesti 2,9 prosenttia, mutta reaalisesti 2 prosenttia, koska vaihtosuhte heikkeni. Kansantulo oli henkeä kohti 32 000 euroa. Suomen bruttokansantulo oli viime vuonna 216 miljardia euroa. Bruttokansantulo kasvoi reaalisesti 1,4 prosenttia.

Kotitalouksien palkkatulot kasvoivat 1,6 prosenttia ja työnantajien sosiaalivakuutusmaksut 2,6 prosenttia. Yhteensä palkansaajakorvauksien osuus kansantulosta oli 59,1 prosenttia, edellisenä vuonna osuus oli 59,8 prosenttia. Kansantalouden omaisuus- ja yrittäjätulot kasvoivat 4,3 prosenttia ja niiden osuus kansantulosta nousi 24,8 prosenttiin.

1.2 Yritysten rahoitusasema parani

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä kasvoi 3,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Myös yritysten yrittäjätulo lisääntyi 3,4 prosenttia, koska yritysten maksamat omaisuusmenot supistuivat enemmän kuin niiden saamat omaisuustulot. Yrittäjätulo ottaa huomioon myös omaisuustulot ja maksetut korot ja maanvuokrat ja se vastaa karkeasti voittoa ennen verojen ja osinkojen maksua.

Kuvio 2. Yritykset, varsinaisen toiminnan liikevoitto ennen verojen ja osinkojen yms. maksua (= toimintaylijäämä, vasen pylväs) ja niiden jälkeen (= nettosäästö, oikea pylväs), miljardia euroa.

Välittömiä veroja yritykset maksoivat viime vuonna 8 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Osinkoja yritysten arvioidaan maksaneen 5 prosenttia vähemmän. Yritysten nettoluotonanto eli rahoitusasema oli 8,2 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä edellisellä vuonna oli 7,9 miljardia euroa.

Rahoitus- ja vakuutuslaitosten rahoitusasema oli 0,5 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä edellisellä vuonna oli 0,1 miljardia euroa. Rahoituslaitosten korkokate (välilliset rahoituspalvelut) pysyi ennallaan ja palkkiotuotot kasvoivat kaksi prosenttia. Koska rahoitus- ja vakuutuslaitosten maksamat palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö kasvoivat tuottoja enemmän, toimintaylijäämä supistui 19 prosenttia.

1.3 Julkisen talouden alijäämä 1,9 prosenttia bruttokansantuotteesta

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 4,1 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä edellisellä vuonna oli 5,7 miljardia euroa. Alijäämä oli 1,9 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Edellisellä vuonna alijäämä oli 2,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Valtionhallinnon rahoitusasema oli viime vuonna kahdeksatta vuotta peräkkäin huomattavan alijäämäinen. Alijäämä (nettoluotonotto) oli 5,9 miljardia euroa, kun se edellisellä vuonna oli 6,3 miljardia euroa.

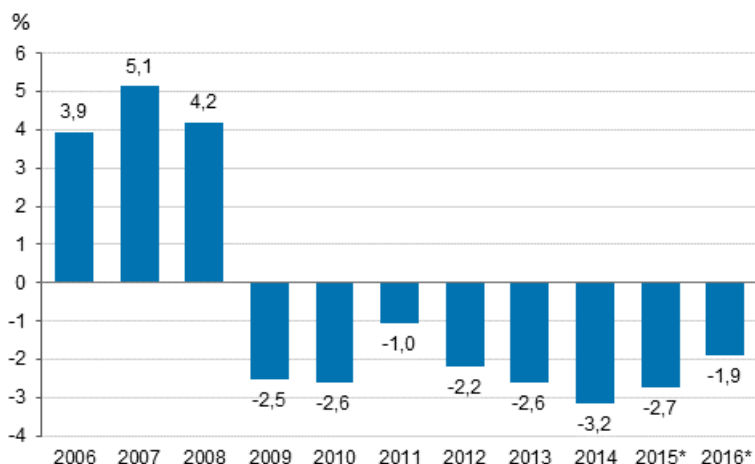
Valtion verotulot kasvoivat 3,9 prosenttia. Eniten kasvoivat tulot muun muassa ajoneuvo- sekä autoveroista, yhteisöjen ja kotitalouksien tuloveroista, energiaveroista sekä tupakkaverosta. Verotuloja vähensi perintö- ja lahjaveron supistuminen.

Maksetut tulonsiirrot kunnille ja kuntayhtymille (ml. arvonlisäveron palautus) kasvoivat 2,9 prosenttia. Tulonsiirrot sosiaaliturvarahastoille kasvoivat 2,5 prosenttia. Valtion kulutusmenot lisääntyivät 4,1 prosenttia ja investoinnit 1,9 prosenttia.

Paikallishallinnon (kuntien ja kuntayhtymien ym.) alijäämä eli nettoluotonotto oli miljardi euroa, kun se edellisellä vuonna oli 1,3 miljardia euroa. Kuntien verotulot kasvoivat vain 0,4 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 0,8 prosenttia, ja investointien arvioidaan supistuneen 1,3 prosenttia.

Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni edellisestä vuodesta. Ylijäämä oli nyt 2,3 miljardia euroa, kun se edellisellä vuonna oli 2,7 miljardia euroa. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvonmuutoksia. Eläkemaksutulot kasvoivat 0,7 prosenttia ja työeläkelaitosten maksamat työeläkkeet 3,6 prosenttia pääasiassa eläkeläisten lukumäärän kasvun takia. Muut sosiaaliturvarahastot olivat kahden alijäämäisen vuoden jälkeen 0,5 miljardia euroa ylijäämäisiä lähinnä saatujen työttömyysvakuutusmaksujen kasvun takia.

Kuvio 3. Julkisyhteisöjen ylijäämä/alijäämä, prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Julkisyhteisöjen ns. EDP-velka eli sulautettu bruttovelka kasvoi 2,7 miljardilla 136 miljardiin euroon. Velka oli 63,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoden 2016 lopussa. Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle toimitettavat alijäämä- ja velkatiedot 31.3.2017. Siinä yhteydessä nyt julkaistut alijäämä- ja velkatiedot voivat tarkentua.

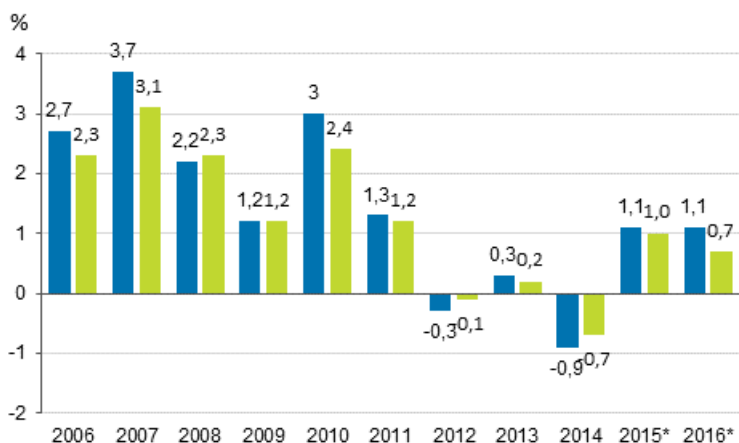
Julkisen talouden osuus bruttoarvonlisäyksestä oli 19,8 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli 20,4 prosenttia. Julkisten kokonaismenojen suhde bruttokansantuotteeseen pieneni 56,1 prosenttiin. Edellisenä vuonna suhde oli 57,0 prosenttia. Julkiset kokonaismenot sisältävät huomattavan määrän julkisen sektorin sisäisiä menoja, jotka tulevat laskelmaan kahteen kertaan.

Veroaste eli verojen ja veronluonteisten maksujen suhde bruttokansantuotteeseen oli viime vuonna 44,3 prosenttia. Veroaste kasvoi 0,4 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

1.4 Kotitalouksien reaalitulot kasvoivat 1,1 prosenttia

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi vuonna 2016 nimellisesti 1,6 prosenttia ja reaalisesti 1,1 prosenttia. Kotitalouksien oikaistu käytettävissä oleva tulo kasvoi nimellisesti 1,4 prosenttia ja reaalisesti 0,7 prosenttia. Oikaistu tulo sisältää myös hyvinvointipalvelut eli julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kuvio 4. Kotitalouksien käytettävissä olevan reaalitulon (vasen pylväs) ja kotitalouksien oikaistun reaalitulon (oikea pylväs) vuosimuutos, prosenttia.

Kotitalouksien saama palkkasumma kasvoi 1,6 prosenttia ja sosiaalietuudet 2,1 prosenttia. Palkkasumma kasvoi ansiotason nousun takia, sekä työllisyyden hiukan parannuttua. Sosiaalietuuksia kasvatti muun muassa eläkeläisten lukumäärän kasvu. Kotitalouksien omaisuus- ja yrittäjätulot supistuivat 7,8 prosenttia.

Kotitalouksien maksamat välittömät verot ja pakolliset maksut kasvoivat 1,8 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 2,7 prosenttia. Säästämisaste, eli säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon, kääntyi negatiiviseksi vuonna 2016, ollen -1,0 prosenttia.

Kotitalouksien kiinteät investoinnit lähinnä asuntoihin kasvoivat nimellisesti 12,2 prosenttia. Kotitalouksien rahoitusasema oli 6,4 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä oli edellisenä vuonna 3,9 miljardia euroa.

Kotitalouksien velkaantumistaso kasvoi edelleen ja oli vuoden 2016 lopussa 126,5 prosenttia eli 2 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Velkaantumistaso on rahoitustilinpäivän mukaisten lainojen suhde vuoden käytettävissä olevaan nettotuloon. Rahoitustilinpäivän tieto vuoden lopun tilanteesta on alustava arvio.

1.5 Vaihtotase alijäämäinen

Suomen vaihtotase oli viime vuonna 2,8 miljardia euroa alijäämäinen, tämä oli jo kuudes alijäämäinen vuosi perättäin. Tavarakauppa oli 0,5 miljardia euroa ylijäämäinen, kun myös tuonti arvioidaan FOB-hintaan (vientimaan rajalla) eikä CIF-hintaan (tuontimaan rajalla) niin kuin tullin ulkomaankauppatilastossa. Sen sijaan palveluiden kaupan tase oli 3,1 miljardia euroa alijäämäinen.

Ulkomailta saatiin 1,6 miljardia euroa enemmän omaisuustuloja kuin sinne maksettiin omaisuusmenoja. Tulonsiirtoja ulkomaille maksettiin huomattavasti enemmän kuin sieltä saatiin tulonsiirtoja.

Omaisuuserien ja palvelujen ulkomaankaupan tiedot ovat hyvin ennakkollisia.

1.6 Seuraavat tarkistukset kesä- ja heinäkuussa 2017

Vuoden 2017 ensimmäistä neljänestä koskevat kansantalouden tilinpäivän tiedot julkaistaan 1.6.2017.

Vuoden 2016 kansantalouden tilinpäivä yksityiskohtaisemmalla tietosisällöllä julkaistaan 13.7.2017.

Ennakkotiedot perustuvat 8.3.2017 mennessä käytettävissä olleisiin tietoihin talouskehityksestä. Tarkempia tietoja kansantalouden tilinpäivän menetelmistä löytyy Tilastokeskuksen internetsivuilta:

<http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2016*

Vuosi	Käypiin hintoihin, milj. euroa	Viitevuoden 2010 hintoihin, milj. euroa	Arvon muutos, %	Volyymin muutos, %	Hinnan muutos, %	BKT asukasta kohti, euroa
1975	18 154	78 581	.	.	.	3 853
1976	20 615	78 988	13,6	0,5	13,0	4 362
1977	22 627	79 268	9,8	0,4	9,4	4 775
1978	25 065	81 759	10,8	3,1	7,4	5 274
1979	29 070	87 630	16,0	7,2	8,2	6 101
1980	33 682	92 601	15,9	5,7	9,6	7 047
1981	38 094	93 799	13,1	1,3	11,7	7 936
1982	42 831	96 695	12,4	3,1	9,1	8 873
1983	47 790	99 714	11,6	3,1	8,2	9 842
1984	53 498	102 918	11,9	3,2	8,5	10 959
1985	58 285	106 558	8,9	3,5	5,2	11 890
1986	62 740	109 463	7,6	2,7	4,8	12 757
1987	67 751	113 359	8,0	3,6	4,3	13 737
1988	76 754	119 265	13,3	5,2	7,7	15 517
1989	85 929	125 333	12,0	5,1	6,5	17 309
1990	91 010	126 181	5,9	0,7	5,2	18 252
1991	86 962	118 717	-4,4	-5,9	1,6	17 345
1992	84 852	114 771	-2,4	-3,3	0,9	16 829
1993	85 748	113 928	1,1	-0,7	1,8	16 925
1994	90 768	118 416	5,9	3,9	1,8	17 839
1995	98 556	123 399	8,6	4,2	4,2	19 295
1996	102 060	127 913	3,6	3,7	-0,1	19 916
1997	110 738	135 911	8,5	6,3	2,1	21 545
1998	120 382	143 288	8,7	5,4	3,1	23 359
1999	126 923	149 656	5,4	4,4	0,9	24 571
2000	136 261	158 089	7,4	5,6	1,6	26 325
2001	144 437	162 170	6,0	2,6	3,3	27 841
2002	148 289	164 895	2,7	1,7	1,0	28 514
2003	151 569	168 183	2,2	2,0	0,2	29 075
2004	158 477	174 786	4,6	3,9	0,6	30 312
2005	164 387	179 646	3,7	2,8	0,9	31 335
2006	172 614	186 930	5,0	4,1	0,9	32 777
2007	186 584	196 623	8,1	5,2	2,8	35 280
2008	193 711	198 040	3,8	0,7	3,1	36 457
2009	181 029	181 664	-6,5	-8,3	1,9	33 908
2010	187 100	187 100	3,4	3,0	0,4	34 885
2011	196 869	191 910	5,2	2,6	2,6	36 536
2012	199 793	189 173	1,5	-1,4	3,0	36 903
2013	203 338	187 738	1,8	-0,8	2,6	37 385
2014	205 474	186 552	1,1	-0,6	1,7	37 615
2015*	209 511	187 053	2,0	0,3	1,7	38 228
2016*	214 062	189 648	2,2	1,4	0,8	38 959

Liitetaulukko 2. Volyymin vuosimuutosten tarkentuminen, %

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Bruttokansantuote markkinahintaan	1. julkistus	5,5	4,4	0,9	-7,8	3,1	2,9	-0,2	-1,4	-0,1	0,4	1,6
	Edellinen julkistus	4,1	5,2	0,7	-8,3	3,0	2,6	-1,4	-0,8	-0,6	0,3	1,6
	Uusin julkistus	4,1	5,2	0,7	-8,3	3,0	2,6	-1,4	-0,8	-0,6	0,3	1,4
	Tarkentuminen, %-yks. (uusin miinus ensimmäinen)	-1,4	0,8	-0,2	-0,5	-0,1	-0,3	-1,2	0,6	-0,5	-0,2	-0,2
Tuonti	1. julkistus	5,4	4,1	-1,3	-22,3	2,6	0,1	-3,7	-1,8	-1,4	-1,2	2,0
	Edellinen julkistus	6,7	7,4	7,9	-16,9	6,5	6,0	1,6	0,5	-1,3	3,1	2,0
	Uusin julkistus	6,7	7,4	7,9	-16,9	6,5	6,0	1,6	0,5	-1,3	3,1	2,5
	Tarkentuminen, %-yks. (uusin miinus ensimmäinen)	1,3	3,3	9,2	5,4	3,9	5,9	5,3	2,3	0,1	4,3	0,4
Vienti	1. julkistus	10,7	4,8	-1,1	-24,3	5,1	-0,8	-1,4	0,3	-0,4	0,4	0,7
	Edellinen julkistus	10,1	9,1	6,6	-20,1	6,2	2,0	1,2	1,1	-2,7	2,0	0,7
	Uusin julkistus	10,1	9,1	6,6	-20,1	6,2	2,0	1,2	1,1	-2,7	2,0	0,5
	Tarkentuminen, %-yks. (uusin miinus ensimmäinen)	-0,6	4,3	7,7	4,2	1,1	2,8	2,6	0,8	-2,4	1,6	-0,2
Kulutusmenot	1. julkistus	2,3	2,8	1,9	-1,3	1,9	2,6	1,4	-0,3	-0,1	0,8	1,4
	Edellinen julkistus	3,2	2,8	2,0	-1,4	2,1	2,0	0,4	0,0	0,4	1,1	1,4
	Uusin julkistus	3,2	2,8	2,0	-1,4	2,1	2,0	0,4	0,0	0,4	1,1	1,5
	Tarkentuminen, %-yks. (uusin miinus ensimmäinen)	0,9	0,0	0,1	-0,1	0,2	-0,6	-1,0	0,3	0,4	0,2	0,1
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	1. julkistus	5,1	7,6	1,0	-13,4	0,8	4,6	-2,9	-4,6	-5,1	-1,1	5,2
	Edellinen julkistus	1,3	10,0	0,3	-12,5	1,1	4,1	-1,9	-4,9	-2,6	1,1	5,2
	Uusin julkistus	1,3	10,0	0,3	-12,5	1,1	4,1	-1,9	-4,9	-2,6	1,1	5,2
	Tarkentuminen, %-yks. (uusin miinus ensimmäinen)	-3,8	2,4	-0,7	0,9	0,3	-0,5	1,0	-0,3	2,5	2,1	0,0

Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1

Kansantalouden tilinpito on laaja, tilastoihin perustuva kokonaisjärjestelmä, jolla kuvataan kansantalouden toimintaa. Kansantalouden tilinpidon tarkoituksena on tuottaa taloustoimiin ja niiden luokituksiin perustuva systemaattinen kuva kansantalouden rakenteesta ja sen muutoksista.

Kansantalouden tilinpidossa kuvataan kaikkien kansantaloudessa toimivien yksiköiden taloudellista (eli rahassa mitattavaa) toimintaa. Tilinpidossa esitetään Suomen kansantalouden tilaa ja kehitystä kuvaavat keskeiset tunnusluvut, bruttokansantuote ja bruttokansantulo sekä näiden komponentit. Kansantalouden tuotantoa, tuloja, tulojen käyttöä ja pääoman muodostusta kuvataan sektoreittain. Tuotanto-, työllisyys- ja pääoman muodostustiedot esitetään myös toimialoittain. Kansantalouden tilinpitoa voidaan käyttää analysoitaessa kansantalouden rakennetta, yksittäisiä osia tai piirteitä, kansantalouden kehitystä ajankohdasta toiseen tai kansantalouden suhdetta toisiin kansantalouksiin.

1.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmä käyttää kuvauksessaan tilastoyksiköitä ja niiden ryhmittelyjä (institutionaaliset yksiköt ja sektorit; toimipaikat ja toimialat; kotimaa ja ulkomaat; virrat ja varannot; tuotteet panos-tuotoskehikossa). Yksiköiden välillä ja sisällä tapahtuvia taloustoimia käytetään tilinpidon kuvauksen välineenä. Keskeisiä käsitteitä ovat bruttokansantuote, (brutto)kansantulo, käytettävissä oleva tulo, kulutusmenot, säästö ja nettoluotonanto /-otto. Käytetyt luokitukset liittyvät tilastoyksiköihin: institutionaalinen sektoriluokitus, toimialaluokitus, tuottajatyypiluokitus, tuoteluokitus, tasapainoerien ja taloustoimien luokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus, kulutus- ja pääomatarvikkeiden luokitukset. Kansantalouden tilinpito käyttää laajasti Tilastokeskuksen talous- ja sosiaalitalastoja, lisäksi käytetään hallinnollisia aineistoja mm. julkisen talouden laskelmia sekä Tilastokeskuksen ulkopuolella tuotettuja talustilastoja ja eräitä erityistilastoja ja -tietoja suoraan niiden tuottajilta.

1.3

Pääomakantalaskelmissa kuvataan kansantalouden tavaroiden ja palvelujen tuotannossa käytettävää kiinteää pääomavarantoa, fyysistä poistumaa sekä arvon vähenemistä eli pääoman kulumista. Pääomakantalaskelmien tietoja käytetään kansantalouden tilinpidon mm. kiinteän pääoman kulumisen estimaatteina sekä tuottavuuslaskelmissa. Kiinteän pääoman varanto on keskeinen lähtökohta kansanvarallisuuden määrittämisessä.

1.4

Kansantalouden tilinpidon historialliset sarjat pohjautuvat ns. kasvututkimukseen eli tutkimusprojektiin, jossa sarjojen pohjatiedot on rakennettu. Aikasarjat, joihin julkaistavat tilastot perustuvat, on julkaistu ensi kerran vuonna 1988 (Hjerppe, Riitta: Suomen talous 1860 - 1985: Kasvu ja rakennemuutos. Suomen Pankin julkaisuja, Kasvututkimuksia XIII). Tilastokeskus on jatkanut tutkimuksen aikasarjoja tilastovuodesta 1975 eteenpäin päivittyneillä kansantalouden tilinpidon tiedoilla. Aikasarjojen volyyymi- ja hintaindeksit on ketjutettu ja käypähintaiset tiedot ovat ketjuttamattomia.

1.5

Kansantalouden tilinpitoa koskeva perussäädös on Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus 549/2013 (EKT 2010). Se perustuu kansainväliseen kansantalouden tilinpidon suositukseen System of National Accounts, 2008. EU:n tasolla on lisäksi runsaasti tarkentavaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1

Kansantalouden tilinpito on muista talous- ja sosiaalitalastoista johdettu tilasto, joka laaditaan EU:n asetuksessa ja SNA:ssa määriteltyjen käsitteiden, luokitusten ja tilirakenteiden mukaisesti. Tilinpito on luonteeltaan kokonaistutkimus, jossa tulee arvioida myös ne talouden alueet, joista ei ole perustilastointia

tai rekisteröintiä saatavissa, kuten esimerkiksi harmaa talous. Kansantalouden tilinpidon kohde on määritetty alueellisesti (domestic, national) talousyksikön sijainnin mukaan ja taloustoimien luonteen mukaan. Talouden kuvaus rajataan SNA:ssa ja ESA:ssa esitetyn rajauksen mukaisesti. Esimerkiksi kotitalouksien sisällä tehtävät palkattomat kotitaloustyöt eivät ole tuotantoa kansantalouden tilinpidossa.

Pääomakantatiedot pohjautuvat kansantalouden tilinpidon kiinteän pääoman bruttomuodostustietoihin (investointeihin). Pääomakanta estimoidaan investointi-kertymämenetelmään perustuvalla laskentamallilla. Kertymämenetelmässä käytetään pitkiä investointisarjoja, hintaindeksejä sekä oletuksia pääomatarvikkeiden eloonjäämis-/kuolleisuusfunktion muodosta ja keskimääräisistä käyttöistä. Investointikertymämenetelmää täydennetään kyselyillä ja hallinnollisilla aineistoilla.

Historiallisten aikasarjojen laadintamenetelmiä on kuvailtu Hjerpen alkuperäisteoksessa. Teosta voi lukea verkossa pdf-muodossa seuraavasta linkistä: <http://www.suomenpankki.fi/pdf/43549.pdf>

Useat kansantalouden tilinpidon tiedot lasketaan sekä käypiin että kiinteisiin hintoihin. Kiinteähintaisissa laskelmissa siirryttiin vuonna 2006 takautuvasti viiden vuoden välein vaihdettavasta kiinteästä perusvuodesta vuosittain vaihtuvaan perusvuoteen eli perusvuosi on aina edellinen vuosi. Indeksikaava säilyi kuitenkin edelleen Laspeyres-tyyppisenä. Kiinteähintaiset sarjat julkaistaan viitevuoden 2010 hinnoin.

Laadintamenetelmistä löytyy lisää informaatiota osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1

Kansantalouden tilinpidon sisältö, käsitteet, määritelmät ja laskentamenetelmät ovat tarkasti määriteltyjä (vrt. 1.3.). EU valvoo noudattamista säännönmukaisesti ja laskentamenetelmistä on kirjoitettu EU:n määräämät yksityiskohtaiset menetelmäkuvaukset (ks. linkki kohdassa 5). Erityisesti on huomattava, että perusaineistoista puuttuvasta ns. harmaasta taloudesta on tehty erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia ja näiden perusteella on täydennetty kansantalouden tilinpidon laskelmia.

3.2

Kansantalouden tilinpito käyttää kaikkia mahdollisia lähdeaineistoja. Näiden antama kuva taloudesta ei yleensä ole ristiriidaton. Tilinpidon laadinnassa on siten voitava päätellä eri lähteiden tiedon laatu ja käyttökelpoisuus. Käytännössä varsinkin ennakkotietojen osalta tiedot ovat puutteellisia. Tarkkuustasoa kuvastaa ennakkollisessa kansantalouden tilinpidossa oleva tilastollinen ero, joka ilmentää sitä kysynnän ja tarjonnan välistä eroavuutta, jota ei ole voitu selvittää. Ero esitetään tietoja julkaistaessa. Lopullisissa tiedoissa kysynnän ja tarjonnan tasapainotus tehdään tarkalla tuotetasolla eikä tilastollista eroa esiinny.

Kansantalouden tilinpidon sektoreittaisia nettoluotonantoja verrataan rahoitustilinpidossa laskettuihin nettoluotonantoihin, jotka perustuvat eri lähteisiin kuin ns. reaalitylinpito. Sektoreittaisten nettoluotonantojen välinen ero julkaistaan rahoitustilinpidossa.

Investointikertymämenetelmän tuottamia pääomakantatietoja verrataan Tilastokeskuksen kyselyihin ja muihin hallinnollisiin aineistoihin. Myös investointikertymämenetelmän elinikäoletuksia verrataan kyselyihin.

3.3

Tilinpidon tarkkuutta ja osuvuutta seurataan säännöllisesti ja ennakkolukujen muuttumista tarkkaillaan. Lopulliset tiedot valmistuvat noin kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Tämänkin jälkeen tehdään aika ajoin aikasarjatarkistuksia taaksepäin. Tietojen tarkentuminen on seurausta lähdeaineistojen täydentymisestä ja tarkentumisesta. Asiaa on selostettu tarkemmin kohdassa 4. (julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus).

Yksittäisten aggregaattien revisiot voivat olla huomattaviakin. Viime vuosina on esimerkiksi ulkomaisiin taloustoimiin (palvelujen vientiin ja tuontiin sekä omaisuustuloihin ja -menoihin) jouduttu joskus tekemään useiden miljardien eurojen revisioita. Myös investoinnit ja varastomuutos ovat joskus tarkentuneet paljonkin. Kaikkein vähiten revisioituvat julkisyhteisöjen tiedot.

Bruttokansantuotteen vuotuinen volyyminmuutos on harvoin tarkentunut enemmän kuin yhden prosenttiyksikön ensimmäisestä ennakkotiedosta tuoreimpaan tietoon.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ensimmäiset vuositilinpidoen ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa. Ensimmäinen versio on tietosisällöltään suppeampi kuin varsinainen kansantalouden tilinpito. Tietosisältö vastaa neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidoen tietosisältöä, mutta sisältää lisäksi myös sektoritilien ennakkotiedot.

Vuositilinpidoen toinen versio valmistuu vuoden t+1 heinäkuun alkupuoliskolla. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitylilinpidoen tilien osalta ja se julkaistaan noin 90 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu vuoden t+2 tammikuun lopussa ja neljäs versio, vuoden t+2 heinäkuussa. Viides versio ilmestyy vuoden t+2 joulukuussa ja sisältää yksityiskohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot.

Esimerkki vuoden 2011 kansantalouden tilinpidoen eri versioiden valmistumisajoista:

Versio	Valmistumiskuukausi
1	Maaliskuu 2012
2	Heinäkuu 2012
3	Tammikuu 2013
4	Heinäkuu 2013
5	Joulukuu 2013

Kun kansantalouden tilinpidoen eri versioita laaditaan, käytetään hyväksi kaikki käytettävissä olevat tiedot. Kullakin kerralla vain osa tiedoista muuttuu.

Ensimmäistä versiota laadittaessa (helmikuussa vuonna t+1) käytettävissä ovat neljännesvuositilinpidoen lähdeaineisto sekä esimerkiksi kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot ja valtion kirjanpito tiedot 12 kuukaudelta.

Toista versiota laadittaessa (kesä-heinäkuussa vuonna t+1) useat lähteet ovat jo lopullisia, mutta esimerkiksi toimialoittaiset yritysten tilinpäätöstiedot ovat ennakkollisia.

Kolmatta versiota laadittaessa (tammikuussa vuonna t+2) uutena tietoaaineistona on käytettävissä muun muassa verotusaineisto. Lopullisina tilastoina käytettävissä ovat mm. kuntien ja kuntayhtymien taloustilastot.

Neljättä versiota laadittaessa (heinäkuussa vuonna t+2) lopullisina tilastoina ovat käytettävissä yritys- ja toimipaikkarekisteri, toimialoittaiset yritysten tilinpäätöstilastot ja teollisuuden tuotetilasto.

Viidettä versiota laadittaessa (marras-joulukuussa vuonna t+2) ei käytettävissä ole enää uusia lähdetilastoja tai aineistoja, ellei jonkin lähdetilaston ilmestyminen ole poikkeuksellisesti viivästynyt. Tässä vaiheessa laaditaan tuotekohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot, jotka muodostavat lopullisen kansantalouden tilinpidoen.

Vuotta t kuvaavat kansantalouden tilinpidoen luvut julkaistaan sektoritasolla helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa t+1 (ensimmäinen edellisen vuoden ennakkotieto) sekä toimiala- ja sektoritasolla heinäkuussa t+1, tammikuussa t+2 ja heinäkuussa t+2. Lopulliset luvut laaditaan tuotetasolla tasapainotettuna normaalisti joulukuussa t+2. Pidemmällä aikavälillä voidaan myös aikasarjoja taaksepäin joutua muuttamaan esimerkiksi laskentamenetelmien, luokitusten tai käsitteiden muuttumisen takia. Kiinteähintaiset sarjat lasketaan käyttäen edellistä vuotta perusvuotena ja ketjuttamalla sarjat viitevuoden hintaisiksi.

Pääomakantatiedot päivitetään kaksi kertaa vuodessa, tammi- ja heinäkuussa.

Historialliset aikasarjat päivitetään uusimpien vuosien kohdalta vuosittain.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

5.1

Keskeiset tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Tilastotietokannat sisältävät yksityiskohtaisimman aineiston. Ensimmäisestä ennakkotiedosta järjestetään tiedotustilaisuus. Taulukot -julkaisu ilmestyy vuosittain painettuna. Kaikki julkaistavat tiedot ovat saatavissa myös Astika

-aikasarjatietokannasta. Lisäksi tilastotiedot raportoidaan EU:n tilastovirastolle Eurostatille ja sitä kautta ne tulevat julkaistavaksi Eurostatin sekä OECD:n tietokannoissa.

5.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmän metatietoja ovat EKT2010 ja SNA2008 (vrt. kohta 1.3.) sekä eräät muut menetelmäkäsikirjat, joita on lueteltu mm. [Eurostatin verkkosivuilla](#).

Kansantalouden tilinpito -tilaston kotisivuilta löytyy [Suomen laskentamenetelmän kuvaus](#). Se kuvaa edellisen EKT95:n mukaista tilinpitoa. Muita metatietoja ovat esim. Tilastokeskuksen [käsitteetietokannan tiedot](#) sekä toimiala- ja sektoriluokitukset [talousluokitukset -sivulla](#).

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kansantalouden tilinpidon luvuista on saatavissa yhdenmukainen aikasarja vuositasolla alkaen vuodesta 1975. Lisäksi on historiallisia sarjoja, joista pisimmät alkavat vuodesta 1860. Kansantalouden tilinpidon tiedot ovat vertailtavissa muiden maiden vastaaviin tietoihin. Parhaiten vertailtavuus toimii EU:n ja OECD:n jäsenmaiden kesken.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kansantalouden tilinpito on muista tilastoista johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tiedoissa saattaa olla eroja tilinpidon käyttämiin lähdetietoihin verrattuna. Lähdetilastojen ja kansantalouden tilinpidon välillä saattaa olla myös käsitteellisiä eroja. Esimerkkeinä mainittakoon tilinpidon pääoman muodostuksen vs. yritysten rakennetilastojen käyttöomaisuuden käsitteet ja käytettävissä olevan tulon käsite tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Tilinpito on ainoa käytettävissä oleva koko talouden kehitystä kuvaava yhtenäinen tilasto.

Lisätietoja

Tuomas Rothovius 029 551 3360

Pekka Tamminen 029 551 2460

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

kansantalous@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kansantalouden tilinpito 2016, ennakko. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-8881 (pdf)